

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Blagoslovljenje zastave na Vrhniki.

Vrhniska Čitalnica in nje neutrudljivo in previdno delujoči voditelji smejo se ponašati z včerajšnjim dnem, kajti uspeh bil je popoln in zares sijajen. Ne le da so bila pri tej slavnosti zastopana razna društva, bilo je tudi ljudstva iz okolice izredno veliko, in to ljudstvo kazalo je toliko zavednosti, tako zdrav razum, in se vedlo sploh tako redno in dostojno, da si moremo čestitati, da imamo tako krepak in probujen narod.

Pred Čitalnico, s trobojnicami okrašeno, bilo je ob 3. uri popoldne uže vse črno občinstvo, in ko je proti 4. uri dospel „Sokol“, stopila so društva s svojimi zastavami v vrste in pričel se je spreved mimo z narodnimi zastavami okinčanih hiš v lepo vrhniško cerkev. Na potu pozdravljali so slavoloki z napisi: „Živio narod!“ in „Bodimo narod poštenjakov, narod vrlh mož!“ prišlece, prostor pred cerkvijo pa je bil ozaljšan z zastavami, zelenjem in grbi Cerknice, Loža, Postojne itd. Pred cerkvijo pozdravil je g. Lenarčič došle goste, namreč: „Sokola“ ljubljanskega, zbor ljubljanskih čitalničnih pevcev, logaško požarno stražo z bralnim društvom, Čitalnico iz Št. Vida, bralno društvo iz Borovnice, navzočna poslanca gg. Bleiweisa in Kluna, in zakliče naposled „živio!“ našemu cesarju Franu Josipu I. Vsacemu imenovanih društev zaklicalo je občinstvo iz tisočerihih grl „živio“, „živio“-klic presvitlemu cesarju pa se je ponavljal trikrat s posebnim navdušenjem.

Ko je v prostranej, a v vseh prostorih natlačenej cerkvi g. dekan blagoslovil zastavo in so pevci odpeli Jenkovo „Molitev“, vršila se je na prostoru pred cerkvenim vhodom ceremonija zabijanja žrebcev. Prvi žrebelj zabil je gosp. dekan v imenu sv. Trojice. Druzega gospa Kotnikova, kot kumica. Potem g. dr. vitez Bleiweis kot kum, g. Lenarčič v imenu društva Čitalnice, g. župan v imenu županije, gosp. dekan v imenu duhovščine, g. Klun

v imenu državnih poslancev, društvo „Sokol“, pevsko društvo ljubljanske Čitalnice, borovniško bralno društvo, logaško bralno društvo s požarno stražo, vrhniška požarna straža, št. Viška Čitalnica, gospa Lenarčičeva v imenu narodnih žen, gospica Kotnikova v imenu narodnih deklet, gospica Kotnikova mlajša v imenu narodne mladine, gosp. Tomšič v imenu slovenskih fantov, g. Globočnik v imenu narodnih uradnikov, g. Kotnik v imenu narodnih obrtnikov, gosp. Jelovšek v imenu naroda, g. Železnikar v imenu slovenske žurnalistike, g. Levstik v imenu narodne šole, g. Jelovšek v imenu narodnih trgovcev, g. Hren v imenu narodnih posestnikov, g. Žitko v imenu slovenskih kmetov, in neki korenjak v imenu narodnih delavcev. Ko so se privezali po gospej kumici, gospodičinah in dijaki darovani teški in lepi trakovi, dvignili so zastavo po konci. Zastava je iz prav lepega teškega blaga, drog z rezbarijami olepšan, na konci pa razpenja srebrni sokol svoje peroti. Ta zastava je gotovo izmed najlepših na Slovenskem in, da si iz izbornega blaga, vender razmerno lahka.

Prihodnja točka dnevnega reda bil je slavnostni govor. G. poslanec Klun razlagal je v jako obširnem, jedrnatem in dnevu primernem govoru s krepkim glasom pomen zastav, ki so kakor pri vojaci tako tudi za Čitalnice vnanje znamenje, okolu katerega se zbirajo. Kakor se vojaške čete hrabro bojujejo za zastavo in se smatra za največjo sramoto izgubiti zastavo, tako naj tudi Čitalnica skrbno čuva svojo novo zastavo in rajši naj vse žrtvuje, nego da bi se oskrunila. Zastava naša nij znamenje krvave bitke, pač pa dokaz, da smo po dolgoletnem boji nadvladali protivnike, da Slovenec nij več sluga, ampak se sme kakor drugi narodi zavedati svojih pravic. Potem razpravlja govornik pomen barv. Bela barva pomenja neomadeževanost. Brez madeža mora biti naša zvestoba po gaslu: „Vse za vero, dom in cesarja“. Kakor je bil slovenski narod do zdaj vedno zvest veri, domovini in

cesarju, tako hočemo ostati tudi še na dalje. — Modra barva je znamenje stanovitnosti, rudeča pa gorečnosti in ljubezni. Kakor vojaki prisezajo zvestobo, tako tudi mi, da se hočemo vedno bojevati za svoje narodne svetinje. Spomina se potem praznovanja 600letnice v prihodnjem letu, izreka nado, da bode danes blagoslovljena vrhniška zastava privihrala tedaj v belo Ljubljano, izjavlja željo, da bitudi druge Čitalnice posnemale vrlo Vrhniko in si omislile zastav, in konča: Bog živi cesarja, Bog živi vrhniško Čitalnico, Bog živi domovino!

Občinstvo, katerega je bilo gotovo par tisoč — kajti ves prostor pod cerkvenimi stopnicami in vse bližnje hiše bile so natlačene — je mej govorom čestokrat svoje soglasje z govornikovimi besedami izraževalo živoklici in priznanjem. Koncem govora pa so bili ti klici zares gromoviti.

Z godbo na čelu korakali so potem društva in občinstvo po trgu pred Čitalnico, kjer je bil potem drugi del slavnosti.

(Konec prih.)

Deželni zbor kranjski.

(XI. seja v dan 3. oktobra 1882.)

(Konec.)

Poročevalec dr. Deu pravi, da je poslanec Schneid, ko se je od svojih volilcev poslovil, tudi v pismu priporočal učenje nemškega jezika. (To mu je na listku zapisano prinesel dr. Schrey. Narodni poslanci kličejo: Da! Da! A ne na ljudskih, ampak na srednjih šolah.) Na Spodnjem Štajerskem tudi neče prebivalstvo, da bi se šole slovenile, zato pošilja prošnje proti temu na deželni šolski svet. (Dr. Vošnjak: Nemškutarji pošiljajo peticije!)

V Kočevju se v nemških ljudskih šolah poučuje slovenščina kot neobligaten učni predmet, a Kočevjarji ne protestujejo. (Klici: Zato, ker potrebujejo slovenski jezik.) V večjih mestih in trgih pa je poučevanje nemškega jezika v ljudskih šolah zato potrebno, ker stanuje tam mnogo uradnikov, ki nečejo,

LISTEK.

Zarota na Kavkazu.

(Poslovenil Jazbeški.)

II.

(Dalje.)

Polkovnik je v zadregi sukal svoje brke. „Vi tedaj kar odpotujete. No, poslušajte dalje. Odložili so Vas za poveljnika moždoške trdnjave. Vi ste major. Vam čestitam.“

Major samega veselja nij vedel, kaj bi storil. On dobi boljšo službo, car tedaj nikakor nij jezen nanj. Hvaležen je podal polkovniku roko.

„Kaj porečete na to?“ vpraša ga polkovnik, ki bi bil rad kaj več zvedel.

„Njih Veličastvo uže sami najbolje vedó, zakaj so mi skazali to milost,“ odgovori major. „Odkrito srčno Vam povem, da sam tega ne vem.“

Polkovnik gledal ga je osupnen, potem pa odšel v mesto.

Veselo vihral je Strokešev vranec svojemu gospodu nasproti, kakor da bi vedel za njegovo povišanje. Zamišljen ga je zasedel major, ter odhajal proti svojemu stanovanju. Pred vrati ga je uže čakal Obrnik.

„Ljubi gospod! kaj ste vender zakrivali?“ jecljal je. „Glejte, ko ste odšli, prišli so policijski činovniki, in grozili, da razbijejo vrata, ako jim ne odprem. Prišli so v imenu cara, in v imenu cara preobrnil vse Vaše stvari, zbrali Vaše papirje in zvezali vse vkupe, ter odšli.“

„Da bi je strela“, vsklikne jezno major. Hitro skoči raz konja, in odide v svoje stanovanje.

Najprej pogleda na mizo. Tam bi moral ležati njegov dnevnik, kateremu je zaupal najskrivnejše misli in čutila. Nij bila njegova navada puščati ga na mizi, akoravno se nij bal Obrnikove radovednosti, ker ta nij znal ni brati ni pisati. Danes ga je v naglici pozabil zapreti. Posledica te pozablivosti je bila ta, da so policisti pobrali tudi dnevnik.

„Da, mislili so, to je najvažnejše!“ pravi Obrnik, znaviši, kaj gospod gleda na mizo.

„Kak norec sem bil, da sem v dnevnik zapisoval, kar sem čutil in doživel. Gotovo je to pikantno in zanimivo berilo. Par pobotnic in računov je pa policija pobrala za nameček.“

„Ordonanc iz brigadne pisarne!“ zadoni močan in trd glas za njegovim hrbtom.

V odprtih vratih stal je gardin vojak z zapечатim pismom v rokah. Vladimir prejme pismo in ga odpre. V pismu je bilo povelje odriniti hitro na Kavkaz; pridejan je bil denar za potnino zanj in za njegovega slugo.

Nejevoljen je Vladimir majal z glavo. Dasi je tudi avanziral, vender je bil klavern, da bo moral zapustiti Petrograd. Lepe device v zimskem dvorci najbrže ne bode videl nikdar več. Premagoval je tužne misli in hitro odpravljal se na pot.

V jednej uri bil je pripravljen, in ko se je solnce nagnilo, peljal se je uže s svojim slugo Obrnikom proti jugu.

III.

Trdnjava Mozdok, ki varuje Darjelski prelaz, — Kavkaška vrata — stoji na levem bregu Tereka,

da bi se njih deca slabo odgojila in da bi se nemški jezik popolnem iztrebil iz šole. Da gre pri Kranjcih obrtnija popolnem na kant, temu je uzrok, da obrtniki nemški ne znajo. (Glasen smeh.)

Poslanec Klun oglaseč se za faktični popravek zanikava, da bi ne bila nobena občina oglasila se proti nemškemu pouku; storili sta to Cerknica in Litija. Če se slovenski jezik poučuje na kočevskih šolah, poučuje se le kot neobligaten predmet. Pri glasovanju glasujejo narodni poslanci proti omenjenim točkam.

Dr. Schaffer poroča glede ukvartiranja vojakov in nasvetuje, naj napravi deželni odbor pogodbo z ljubljanskim mestom, da dobi isto za 25 let pavšalno subvencijo iz deželnega zaklada k večjemu 3700 gld. vsako leto; ako bi pa te ponudbe ljubljansko mesto ne sprejelo, potem naj stavi deželni odbor deželnemu zboru druge predloge.

Predlogi se sprejmo.

Poročevalec Gariboldi stavi v imenu upravnega odseka o §. 5 letnega poročila deželnega odbora predlog, naj se vlada v novič naprosi, da predloži do prihodnjega zasedanja deželnega zbora postavbo o razdeljenji pašnikov in skupnih zemljišč.

Deželni predsednik g. Winkler prebere odgovor ministerstva do deželnega odbora, da ne gre zdaj sklepati take deželne postavbe, dokler nij sklenjena državna postavba v tej zadevi, ki pride uže v prihodnjem zasedanju na vrsto, ker bi manjkalo prave podlage.

Vitez Kaltenegger nasvetuje dostavek, da bi vlada po moči pospeševala sklep dotične postavbe. Sprejme se odsekov predlog z dostavkom.

Poslanec baron Taufferer poroča o predlogu poslanca Potočnika zaradi železnice loške in dolenjske in priporoča predloge Potočnikove.

Poslanec Luckman priporoča, naj deželni odbor deluje na to, da dobi od kupčijskega ministerstva podporo za ozkotirno (schmalspurig) železnico.

Poslanec Klun opomni, da ministerstvo ozkotirnim železnicam ne daje nobene podpore, da bi torej vzprijem predloga gospoda Luckmana ničesa ne hasnil.

Pri glasovanju sprejmo se g. Potočnika predlogi zastran dolenjske in loško-tržaške železnice jednoglasno.

Poslanec vit. Savinšek nasvetuje v imenu finančnega odseka sledeči zakon: Člen I. Člena VI. in VII. deželnega zakona dne 19. decembra l. 1874. šteje 37. izgubita svojo moč ter stopijo mesto njih sledeča določila v veljavo. Člen II. Če prihodkov normalno-učilniškega zaklada nij dovolj, da bi zalegli za njegove potrebe, naj se po deželnem zakonodavstvu razpiše po teh potrebah umerjen poseben deželni naklad za normalno-šolski zalog na vse neposrednje, prikladom za deželni in zemljo-odvezni zalog podvržene davke (razven tistih v ljubljanskem mestnem okraji, kolikor se jih ne predpisuje železničnim podvzetjem v smislu §§. 2. in 3. državnega zakona dne 8. maja l. 1869. šteje 61). Člen III. Za ustanovi-

tev in razhodke ljudskih učilnic v deželnem glavnem mestu ljubljanskem naj potrebno skrb ima njegovo občinsko svetovalstvo, katero je opravičeno v to namero na vse neposrednje davke, ki niso zaznamovani v členu IV. zakona, z vsemi cesarskimi prikladami vred razpisati šolsko priklado do 10%.

Za šolsko priklado višjega odstotka treba je deželnega zakona. Člen IV. Na pridobninske in dohodninske davke železničnih podvzetij, ki se vsled državnega zakona dne 8. maja 1869 šteje 61 §§. 2. in 3. za deželo Kranjsko predpisujejo v glavnem mestu ljubljanskem, razpisati se ima popolna deželna priklada za normalno-šolski zaklad (člen II.) ter se ima od te priklade porabiti 40 odstotkov za napravo in za potrebščine ljudskih šol v deželnem glavnem mestu, drugih 60 odstotkov pa izročiti normalno-šolskemu zakladu dežele Kranjske. Člen V. Ta zakon stopi v veljavo s 1. januarjem 1883.

Poslanec dr. Vošnjak: Našo stranko jako veseli predložena postavba, kajti po njej bode pri plačevanju za deželne šole morala odslej tudi južna železnica prav opravičeno pomagati. Na Štajerskem plačujejo za šolske potrebe tretjino okraji, dve tretjini deželni zaklad in 14% je naklada za šolske potrebe, katero pa mora plačevati i mesto Gradec, dasiravno vzdržuje svoje šole samo. Južna železnica mora za šole v Gradcu plačevati 14% deželno-šolske doklade, in to bode morala tudi na Kranjskem, in to bode normalno-šolskemu zakladu na veliko korist. Jaz tedaj z veseljem priporočam predloženi postavni načrt.

Postava se brez daljšega razgovora vzprejme in seje sklene.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. oktobra.

"Vaterland" poroča, da so se na Dunaji v nekeje restavraciji v Mariabhilf častniki in civilisti močno sprli, in da je tekla celo kri. Prouzročili so to provokatorični židje, ki so navlaš prav zbadljivo govorili, kako da so vojaki v Požunu počasno in popustljivo postopali.

"Moravská Orlice" dokazuje iz predlogov deželnega zbora, v kolikej meri da prikrajšuje akcijska večina slovansko prebivalstvo. Deželne ustanove se oddajajo skoro samo Nemcem, iz deželnega premoženja se podpirajo le nemški in nemško-valni zavodi in društva; na brnskeje c. kr. politehniki, iz katere je česki jezik povsem izključen, vzdržujejo se z deželnim denarjem učitelji za francoščino in italijanščino. Za dve česki srednji šoli voli dežela 34.000 gld. a za 11 nemških čez 190.000 gld. Tako početje ustavovercev hudo kompromituje avtonomne organe.

Deželni zbor galški odobril je predlog odborov, s katerim se vlada poziva, da naj sistematično uredi brodnje reke ter za to izvede posebni zajem. Tudi je vzprijel predlog, naj se odbor oblasti, da stopi z vlado v dogovor glede urejenja nebrodnih rek; v ta namen privoli zbornica 33 odstotkov letne potrebščine. — Konec seje objavil je deželni maršal, da je profesor Matejko svojo veliko sliko: „Volilni knez brandenburški klanja se kralju

poljskemu Sigismundu" daroval za kraljevi grad Wawel, ki se ima v Krakovu popraviti. Zbornica mu je izrekla zahvalo dežele. Slika ta ima vrednosti najmanje 60.000 gld.

Vojno sodišče v Kotoru obsodilo je 24 Brajčanov, kateri so bili pred poldrugim mesecem pozaprti. Mnogoimenovani Vukale Sutov je bil obsodjen na 8 let, drugi pa na 1 do 5 let ostre ječe; le dva sta bila oproščena.

Odsek hrvaškega sabora, kateri se je osnoval ad hoc, da premotri nasvet Bartolovićev o prenaredbi pravilnega reda, imel je v petek prvo sejo. Nasvet ima za glavni smoter to, da naj gre zbornici pravica svoje člane kaznovati, ako segajo čez mejo parlamentarnega dostojanstva. Najhujša kazen naj bi bila ta, da dotičnik osem dnij ne sme v zbornico in ob enem ne dobi dnevnice za ta čas. Dr. Vojnović izrekel se je proti temu nasvetu, kajti časnikaštvo, pravi govornik, itak nij prosto, naj bode vsaj beseda. Odbornika J. Krestić in dr. Spevec mu odgovorita, da se s tem nasvetom neče zaježiti beseda, nego samo zabraniti jednake dogodbe, ki so v poslednjem času hrvaški sabor tako zelo sramotile pred svetom. Odsek je potem vzprejel ves nasvet.

Vnanje države.

Srbski kralj Milan ostane na Dunaji do 12. t. m., potem se poda v Orsovo, kjer ga bode pričakovala posebna ladija podonavske broderske družbe ter ga peljala v Ruščuk k bulgarskemu knezu Aleksandru. Ondi se bo mudil kralj tri dni, ter potem 17. t. m. potoval zopet v Belgrad.

O vojnej sili Italije piše „Diritto“: V tem, da Italija pomnožuje svoje vojne sile, nij iskati uzroka za uznemirjenje Evropino. Od l. 1866. do leta 1871. nij Italija za svojo vojsko nič storila; kar se je zamudilo, se mora sedaj poravnati ter treba vojsko in marino spraviti na stopnjo, ki odgovarja vojnej sili družih držav. O dotičnej izjavi nemških in avstrijskih listov, pravi Diritto, da se mu zde umevni, ker močnejši vedno želi, da slabejši ostane zmirom tak. Sicer pa, da Italija jako želi miru.

Francoški minister pravosodja Devès, predložil je ministerskemu svetu nasvet o preustroji pravosodja. V njem se nahaja določba, da se sodniki sicer smejo odstavljati, vendar pa mora justični minister pri vsakaterem odstavljanju izprostiti si ukrepa nekakega disciplinarnega dvora. Uzroki odstavljenju so se pomnožili; razen tega naj bi imel minister pravico, da sme sodnike, ki so uže 30 let v službi ali pa 60 let stari, odpustiti iz službe.

Dopisi.

Iz Rudolfovega 8. oktobra. [Izv. dop.] Čitajoče včerašnje število „Slov. Naroda“ iznenadila nas je kaj prijetno dobro in temeljito motivirana interpelacija velezaslužnega deželnega poslanca gosp. Navratila in njegovih vrlih tovarišev, prouzročena po nemotiviranem odloku, s kojim je c. kr. okrajno glavarstvo v Rudolfovem neugodno rešilo priziv tukajšnjih narodnjakov proti nezakonitej izpušči preč. očetov frančiškanov, ob enem c. kr. profesorjev na tukajšnji gimnaziji iz občinskega volilnega imenika. In kako bi tudi ne! Saj smo si sedaj vendar v svesti, da naša pravična reč še nij izgubljena, da se ne bode — ker se ne more več — zopet pregrinjala z osodepolnim prtom pozabljivosti in ne darovala po nam Slovencem iz lazi-liberalne dobe žalibog le pre-

ki dere po globokej in strmej strugi v Kaspiško morje. Mestne ulice so ozke in krive, hiše znotraj in zunaj umazane. Mesto šteje kakih 10.000 prebivalcev. Četrtna prebivalcev so židovi, ki imajo vso kupčijo in obrtnijo v svojih rokah. Drugi so pa Rusi, Tatarji in Kavkasci. Polk kozakov in oddelek lovcev bila je posadka, katerej za poveljnika bil je imenovan Strokeš.

Naselil se je v starem poslopji za poveljništvo poleg gradu. Strokeš čutil je hitro razliko mej enakomerno in strogo trdnjavsko službo in živahnim vojaškim življenjem v stolici. Kozaki častniki so bili premalo izobraženi, da bi se bil mogel Vladimir z njimi zabavati. Mestno prebivalstvo pokazovalo je pri vsakej priložnosti sovraštvo do vojakov in vsega ruskega. Mnogokrat moral je razsojevati pretepe mej vojaki in mestnimi prebivalci. Njegova služba bila je težavna in jako zoprna. Naročeno mu je bilo ohraniti kolikor le možno mir; varovati občutljivost in in čut svobode ponosnih gorcev; vsak upor proti carskim postavam pa mu je bil hitro in z energijo zatreti, zraven pa izogibati se prevelicega prelivanja

krvi. V sili mu je bilo ukazano poslati po vojaško pomoč v guverniško mesto Stavropol. Včasih je imel kaj poročati guvernerju, navadno pa nij imel kaj dela. Da je bivanje na Kavkazu toli dolgočasno, mislil si nij nikdar.

Kadar nij imel posla, mislil je na lepo tovaršico velike kneginje Olge v zimskem dvorcu.

Jedina zabava v tem pustem kraju mu je bilo čitanje vojno-znanstvenih knjig in sprehodi po lepej mestnej okolici. Zahajal je vedno dalje od mesta, da si nij bilo varno.

Nekega dne jezdil je jako zamišljen po ozkej gorskeje stezi. Njemu na desnici se je vila reka Terek. Na drugej strani reke pa so se vzdigovali z bukovimi gozdi pokriti griči. Mej grmovjem so se pa vidile majhne kavkaške hišice. Major prijahal je na precej obširno planjavo. Oziral se je okrog po zelenih tratinah, grmovji in golem skalovji. Solnce je zahajalo za gore, njegovi poslednji žarki so čarobno osvitljevali gorske vrhove. Od daleč zagleda major nekoga naglo teči, kakor pa bi ga kdo podil. Čudil se je njegovej gibčnosti, kako je skakal čez

skalovje in grape. Oblečen je bil po kavkaški. Zgoranja njegova obleka bila je volnata, spodnja pa pavolnata. Imel je ozke pavolnate hlače, usnjate čevlje, na glavi pa kožubovnat tatarsko kapo. Kar pa je bilo najbolj čudno, — bil je brez orožja.

Mladi častnik ustavil je svojega konja. Videl je, da oni teče naravnost proti njemu. Na kraji planjave prikazal se je jezdec, čegar konj je bil po čerkeskeje šegi bogato opravljen. Jezdec je bil krepke postave, lepega obraza, v očeh se mu je pa brala neka divjost in potuhnjenost. Bil je pravi čerkeski sin. Oblečen je bil v lepo zurko z zlatimi vrvicami. Za usnjatim pasom sta bila utaknjena dva umetno narejena samokresa in ostri kinžal, na levici mu je visela kriva sablja, v desnici je držal svitlo puško, vedno za strel pripravljeno, levica je pa vodila konja.

Konja je gnal v skok, da bi prej dohitel beguna. Bil je tako zamišljen v preganjanje, da nij zapazil majorja. Major vedel je takoj, da gre begunu za življenje. Zastopil je Čerkesu pot in potegnil samokres.

(Dalje prihodnjič.)

dobro znanej, zloglasnej „vertuschungs-manier“; kajti od našega velečastitega, občespoštovanega g. deželnega predsednika Winklerja smemo vendar le še toliko objektivnosti pričakovati, kolikor jo je ravno treba, da se „hudo razvajenim decom — hvala Bogu — uže odgospodarjene klike“ ustavi njih absurdno rokodelstvo.

In tega bode sedaj temveč treba, ker se pod protektoratom ravnokar označenega rokodelstva mojstrov tudi njih vrli pomagači uže drzno dvigajo kvišku, hoteči s svojimi baš dobro nabrušenimi „pickelhaubami“ prodreti v površje, pod katerim jim je do sedaj kot uradniškim bogovom „minorum gentium“ vedno plavati bilo le po — suhem. G. K., tukajšnjemu dav. kontrolorju bi tedaj prav resno odsvetovali, da se o pravem času še spomni svojih dolžnostij, ki ga vežejo kot c. kr. uradnika, sicer bi se mu znalo pripetiti, da si pri vsej svojej, res občudovanja vrednej agiliteti in virtuoznosti v prevračanju „neslanih političnih kozolcev“ naposled vendar le svoj tako odurno kvišku hoteči vrat ulomi. — Tudi g. Kr. . . ., c. kr. nadporočniku prav iz vsega srca želimo, da si žalostne posledice, katere bi znalo njegovo nekvalificirano počenjanje imeti, čem preje tem bolje predočuje, sicer bi se utegnili narediti mu razumljivo, da se ravno njegov stan najmenj sposablja v to, da bi uganjal „političen diletantizem“. Če pa uže hoče na vsak način politizirati, potem mu pa kot njegovi dobri prijatelji svetujemo, da sabljo zopet zamenja s šivanko, katero je baje nekdanj prav dobro — če ne bolje, nego sedaj sabljo — sukati znal.

Konečno še nekoliko besedic na oni famozni dopis v „Grazer Tagespost“ št. 269 od 6. t. m. Dopisnik, kateremu so — kakor je to iz njegovega duševnega produkta razvidno — razmere v Rudolfovem le kaj slabo znane, piše mej drugimi očitnimi lažmi tudi sledeče: „Mit diesem Vorgange ist unsere Bürgerschaft vollkommen zufrieden, und sie rüth den Patres für den Fall, dass sie das Wahlrecht erlangen wollten, sich gültige Lehrerzeugnisse zu erwerben“.

Vprašamo li: „kdo je tista „unsere Bürgerschaft“, ki je s tem nezakonitim postopanjem reklamacijske komisije in c. kr. okrajnega glavarstva tako močno zadovoljna?“ Mi je ne poznamo, in g. dopisnik bi nam jako ustregel, ko bi nam natančneje adresno povedal. Se ve da, ako on pol „unsere Bürgerschaft“ razumeva samega sebe in pa neko malo kardelce „fakcijskih oponentov“, potem ima prav, a zdi se nam, da je pač malo prenapeto in brezsrčno, če kdo, ki ima le malo številice privržencev za seboj, govori v imenu vseh interesentov. Kdo mu je li izročil ta mandat?

In dalje je g. dopisnik — če si je tega svest ali nesvest, to nam nij znano, — povedal veliko neresnico s tem, da svetuje gg. frančiškanom, pridobiti si veljavna učiteljska spričevala, na podlagi katerih bi še le zamogli zadobiti volilno pravico. Naši g. frančiškani so — vsaj kolikor je nam znano — vsi izpitani c. kr. profesorji in kot taki tudi poučujejo na c. kr. gimnaziji v Rudolfovem. Pa ko bi g. frančiškani tudi ne imeli onih veljavnih učiteljskih spričeval, katera našemu famoznemu g. dopisniku toliko preglavice delajo, bi po §. 1. občinskega volilnega reda za vojvodino Kranjsko od 17. febr. 1866 vendar le imeli pravico voliti, kajti v omenjenem paragrafu nij nikakoršnega govora o spričevalih, pač pa o tem, da imajo pravico voliti načelniki in višji učitelji občinskih ljudskih učilnic in vodje, profesorji in učitelji višjih učilnic v občini.

To naj blagovoli nam sicer neznani dopisnik na znanje vzeti, njegovi res vsega zavidanja vredni klientje pa naj se mu njegovi zasluge primerno zahvalijo za tolikanj posrečeno, sijajno zagovornišтво!

Od Savinje 7. oktobra. [Izviren dopis.] Ker se tistemu predrznemu tičku gori tam v Mozirji na njegove puble besede in napade v „Cillier Zeitung“ nij še spodobno odgovorilo, naj mi bode dovoljeno, da nekoliko zaropčujem nad tem učenjakom, kojega luna z obema rogljema trka.

Deček se je podpisal pod tistim neslanim „Eingesendet“ prav možki: „Lehrer“. Nič „Lehrer“, bra-

tee! to naj bode koj povedano, da ima tam stati: „Unterlehrer“. Spravil se je ta duševni prosjak nad osobo, v kojoj je po dokazanej bistroumnosti slutil „Nar.“ dopisnika.

Radoveden sem, kaj bode bore Sancho Panza Cillierčin meni povedal. Poznam ga namreč po osobi in pa po — aktih. Prihodnji naši starinoslovci bodo, preobračevaje tiste akte, marsikatero prav zanimljivo drobtinico našli, in stavim da bode podučitelj Franc Reibenschuh še predmet raznoterib razprav mej učenjaki, ker se je uže doslej tolikanj pisalo o njem.

Bivši v Mozirji, videl sem to učenjaško veličino, čepečo tam na rantah pri Goričarjevej gostilni, a na prvi mah sem moral spoznati arogantnost, kakoršna se pri poštenem Slovincu težko kje nahaja.

Moja sodba je bila urno dovršena: „Renegat nemškega imena, slovenskega rojstva“.

Nijsem se motil.

Očividno je, da se sitna muha, poskušajoča delati zdražbo, Mozirčanom smili; čul pa sem od jako merodajne strani, da bode okrajni glavar Haas tako „entre nous“ muhi peruti nekoliko pristrigel.

To je tudi do čelaga pravično, kajti šoli in učiteljstvu ne sme biti in ne bode jednotero, da-li po kazenskej poti importiran podučitelj hodi ob nepravem času nastavljal hrbitišče fantom, da-li hodi kolédoval s svojo opico po krajih, kjer nij ničesar izgubil, pa razbijat po dvérah, za katerimi so mirni ljudje trudni po celodnevem težkem trudu polegali k pokoju.

Če hoče mož nositi ob vodilu zloglasne „Cillierce“ kulturo po svetu, naj si je sam najprej toliko pridobi, da je zamore nekoliko oddajati. „Ein Schelm, der mehr gibt, als er hat.“

Pa knjiga dečku ne diši in pa učiteljski pametni pogovori! To, to, mu je še-le gnjus! Kako jo je bil popihal iz letošnje učiteljske konference v Celji, hajdi! tje, kjer Bog roko povprek molí!

Pa, „kdo bi mogel zoperstati“? v Celji je skoraj toliko gostilen, kakor hiš, in Stritar pravi v svojem sestavku o vinu (glej Glasnik leta 1868, stran 56) da „v vinu je modrost in učenost“. Zatorej je koj zadegál mej svet tisti gromeči „Eingesendet“, misleč si: tu imaš, da boš drugokrat vedel.

Akopram je prijatelj naš uže čestokrat moral glasna in tiha svarila požirati, se mu tista višje omenjena „modrost in učenost“ še vedno nij izpehala iz črepinje, treba bo tedaj prav kategoričnega svarila „proti podpisani prejemnici“. Preveč se bavim s pritlikovcem, pa treba mu je bilo in pripravljen sem, mu še v bodoče služiti, da se jedenkrat podrsneva po tisti ledini, ki je za klečeploza nemškega tako hudo opasna. Kadar bodem zopet korakal preko Mozirja do dragih Solčavskih planin, se bom predstavil gospodu „vice-učitelju“.

Zdaj pa še jedno.

Celjani, to se pravi, — pa saj tako veste kateri, naročili so si bili kip cesarja Jožefa II.

Postavljanje in slovesnost pa jim ne gre kaj izpod rok; predlagajo in predlagajo dan slovesnosti.

Radovedni smo, bodejo li pri tej slovesnosti pustili dr. Glantschnigga na govornišk oder, kajti ta plemeniti kulturonositelj ne zna niti govoriti niti pisati jeden stavek brez psovka na Slovence in naš narod. Radovedni smo tudi, bodejo-li govori o tej priliki brez surovih napadov na nas! Mislite in verujete to? Jaz ne!

Domače stvari.

— (Novo Mesto.) Volitve za občinski odbor v Novem Mestu so razpisane: Za II. in III. razred na 13., za I. razred na 14. oktobra. Narodna stranka sklicala je shod vseh volilcev, da se sporazume o kandidatih.

— (Gosp. profesor K. Glaser) dobil je za prihodnje leto odpust („vorläufig auf Ein Jahr“). Ta vest je tem zanimljivejša, ker je presvitli cesar z Najvišim odločilom v 21. dan septembra po ministru odbito prošnjo uslišal. Želeti bi bilo, da se oglase za to mesto slovenski kandidatje pri ravnateljstvu, ker tákrat tujcev ne bode lahko jemalo.

— (Jour fixe) literarnega in zabavnega kluba preteklo soboto brojil je 46 obiskovalcev, mej katerimi so bili tudi deželni poslanci gg. Lavrenčič, Pakiz in Robič. Predsedoval je g. dr. Vošnjak. G. Lah čital nam je izvrstno sestavljeni članek o kranjskih jezerih, g. Hribar nam je kot listek pripovedoval istinito in smešno dogodbo „kako je zadnjič na Vrhniku slovenski pravdosrednik nemškutarskemu štruklje pojedel“, g. Franke, član kluba v Kranji, pa je nastopil kot gost ter prednašal epično pesen o vodiških gobah. Ta predavanja proužročila so mnogo pohvale, oziroma smeha. — Nabrala se je precejšnja svota za Erzenov spominek ter določil dnevni red bodočim jour fixom.

— (F. M. L. vitez Stubenrauch) odšel je pretečeni teden z Ljubljane v Budim-Pešto, kamor je k generalnej komandi prestavljen. Reveži ljubljanski izgubili so v njem velikega pokrovitelja in res darežljivega prijatelja. Ne samo berači na cesti nijso šli nikdar prazni od njega, tudi tako zvani nobel-berači imeli so v njem včasih predobrega zaštitnika. Kdor ga je prosil pismo, dobil je gotovo po nakaznici podporo. Za vojake bil je prav uljuden poveljnik.

— (Vabilo.) Gospode člane moškega zbora Čitalnice se uljudno opozoruje: da je v torek 10. dan t. m. ob 8. uri vaja in volitev odbora.

— (V kranjsko hranilnico) uložilo se je meseca septembra 1882 od 1121 strank 217.037 gl., nazaj plačalo pa se je 1207 strankam 224.627 gld., tedaj se je 7590 gld. več izplačalo nego uložilo, kakor je to navadno v jeseni. Za posojila na posestva došlo je v tretjem kvartalu 71 prošenj, katere so prosile za svoto 156.410 gld. 65 teh prošenj bilo je uslišanih, in se je posodilo v zadnjih treh mesecih na posestva skupaj 93.850 gld.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Rim 9. oktobra. Ministerski predsednik imel je včeraj pred volilci v Stradelli govor, v katerem je naštevali izvedene notranje reforme izjavil, da so obstoječi zakoni zadostni za varstvo institucij in reda; klerikalcem se ne more dati nobenih novih koncesij, razen kar jih je v garancijskih zakonih. Novega pomnoženja stroškov za oboroženje se nikakor ne more vzprijeti. Oboroževanje mora biti v soglasji z gospodarstvenimi silami dežele. Minister poudarja izvrstne razmere z vsemi vladami. Italija zmore pri splošnih interesih evropske politike krepko sodelovati. Zveza mej kraljevskima rodbinama, Italijo in Bavarsko, ki bode kmalu zvršena, utrdila bode izvrstne odnose vedno bolj. Tudi v občevanji s Francosko izbrisala se bode vsaka sled najnovejših dogodkov in z bodočim imenovanjem dotičnih poslanikov zapечатila se bode vzajemna prijaznost. Minister naglašja, da posredovanje Italije v Egiptu nij bilo združljivo z mejnarodnimi dolžnostmi in končal je s toplo zdravico na kralja in dinastijo.

Loterijske srečke 7. oktobra.

Na Dunaji:	62,	13,	63,	48,	32.
V Gradci:	7,	79,	16,	29,	10.

Dunajska borza

dné 9. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	76 gld.	75	kr.
Srebrna renta	77	55	„
Zlata renta	95	45	„
5% marcna renta	92	70	„
Akcije narodne banke	825	—	„
Kreditne akcije	311	80	„
London	119	30	„
Srebro	—	—	„
Napol.	9	47	„
C. kr. cekini	5	65	„
Nemške marke	58	30	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	119	50
Državne srečke iz l. 1864	100	170	75
4% avstr. zlata renta, davka prosta	95	30	„
Ogrska zlata renta 6%	119	40	„
„ 4%	87	45	„
„ papirna renta 5%	86	65	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	104	—	„
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	116	—
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	30	„
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	97	75	„
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	25	„

Kreditne srečke	100 gld.	174	—
Rudolfove srečke	10	—	—
Akcije anglo-avstr. banke	120	126	50
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	231	75	—

Št. 5844. (650—1)

Razpis

peterih deželnih ustanov na deželnej vino- in sadje-rejskejšoli na Slapu in več prostorov za plačujoče učence.

Na deželnej vino- in sadje-rejskejšoli na Slapu pri Vipavi z dveletnim šolskim tečajem izpraznenih je 5 deželnih ustanov po 120 gld. za prihodnje šolsko leto, ki se prične 5. novembra l. 1882.

Te ustanove so namenjene sinovom kranjskih kmetovalcev, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja, lepega vedenja in ki so vsaj ljudsko šolo z dobrim uspehom dovršili. Ustanove se ne dajo na roko, ampak za ustanove dobivajo učenci brano, stanovanje in pouk v zavodu.

Izpraznenih je tudi več mest za plačujoče učence, in sicer za navadno hrano in stanovanje po 120 gld. in 20 gld. šolnine na leto, za boljšo hrano pa po 156 gld. Sprejmo se tudi redni zvanjani učenci proti plačilu 20 gld. šolnine, katera se za pol leta naprej plačuje.

Potrebno učensko obleko in knjige si morajo učenci sami preskrbeti.

Prošnjiki naj lastnoročno pisane slovenske prošnje do

20. oktobra l. 1882

ako mogoče osobno izročé vodstvu imenovane šole; prošnjam naj priložé rojstne liste, spričevala o čvrstem zdravju, lepem vedenju in o dovršeni ljudski šoli. — Prošnjam za mesta plačujočih učencev treba je priložiti tudi obvezno pismo glede plačevanja stroškov.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, v dan 4. oktobra l. 1882.

Deželni glavar: Thurn.

V založbi **K. Tandler-ja** v Gradcu (Franzensplatz 1) je izšla:

„VRTNICA“,

mazurka za glasovir, — zložil Fran Jurkovič.

Cena 50 kr.

Na prodaj jo imajo: J. Giontini v Ljubljani, Fr. Tandler v Rudolfovom, Drexl v Celji, Leyrer v Mariboru, Blanke v Ptui, Flois v Radgoni, Raunkner v Celovci, Fidler in Mušnjak v Zagrebu. (611—3)

JOSIP RASSER

v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

priporoča svojo tovarno za izdelovanje vsakovrstnih

pušk,

kakor **LANCASTER-dvocevke** po 22 do 50, 60, 70 do 150 gld. jedna; **LEFAUCHEUX-dvocevke** po 16 do 20, 25, 30, 50 gld. itd., kakor si kdo naroči, damascensko, ruban, iz podkovnih žebelj, laminette, rožnato, bernard ali violično cev. Dobé se **dvocevke na kroglice in štetljive**, take za samo dvojno kroglico, **express-Rifle** (katere se pri meni iz cele Avstrije naročajo) in še mnogo drugih vrst pušk, tako **Martini-, Werndl-, Mauser-jednocevke** za v tarčo steljati. Potem **perkusijske puške** po starem sistemu, **revolverji, samokresi** itd. — Vse je izkušeno blago ter se za vsak kos posebej garantira.

Končno omenjam, da sem na dunajski razstavi dobil pohvalno diplomo, pri letošnji tržaški razstavi pa srebrno medaljo.

S spoštovanjem

Josip Rasser

tovarna za fine puške.

(646—1)

Pisarna deželne dacarije

je od 1. oktobra t. l.

na Rimskejši cesti (Gradišče) štev. 9,

II. nadstropje.

(643—3)

Proti

bolečinam v glavi in želodci.

Lekarna „pri samorogu“ v Ljubljani, Mestni trg.

Dolgo časa nijsva imela jaz in moj prijatelj **apetita** in sva trpela zaradi **zaprtja** glavobol, dokler nama slučaj nij prinesel v roke vaše **kri čistilne kugljice**, škatljica po 21 kr. **Kri čistilne kugljice** imele so dober vpliv, a škatljica se je kmalu izpraznila; naročila sva torej cel zavitek s 6 škatljicami à 1 gld. 5 kr. Izrekam vam zahvalo in z veseljem vam javljam o **najinem zboljšanju** in naročujoč za svoje znance še dva zavitka proti poštnemu povzetju, dovoljujem vam, da objavite mojo zahvalo in pohvalo teh **kri čistilnih kugljic**.

Spoštovano udani

Fran Prosenec,

uradnik pri carinskem uradu.

(468—3)

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armich.

Nouveautés

Deževnih plašcev za dame od gl. 6 do 26

Jaquetov „ „ „ „ 7 „ 42

Manteletov „ „ „ „ 8 „ 28

Ogrinjal iz pliša, tkanine in svile

od gl. 15 do 120.

Specijalitete v otroških oblekah.

Veliko zalogo

klobukov za dame

po novejši šegi

priporoča

(590—7)

M. NEUMANN,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11.

Izvanjska naročila se točno izvrše in, kar ne bi dopadalo, se brez ugovora premenja.

(649)

Trinajsta redna

generalna skupščina kranjske industrijske družbe

v Ljubljani

v torek v 24. dan oktobra 1882. leta

ob 4. uri popoldne v vodstveni pisarni družbe.

SPORED:

- Poročilo o izidu preteklega leta.
- Poročilo revizijskega odseka.
- Volitev novega uda upravnemu svetu zaradi položitve mandata.

Gospodje delničarji, ki se hočejo udeležiti glasovanja, se prosijo v smislu §. 10. pravil, da uložé svoje delnice do 20. dne oktobra v družbino blagajno ter si tam vzešó legitimacije.

(644—1)

TRŽAŠKA razstavina LOTERIJA.

1. glavni dobitok gotovih 50.000 gld.

2. glavni dobitok gotovih 20.000 gld.

3. glavni dobitok gotovih 10.000 gld.

Nadalje

1 à gld. 10.000 — 4 à gld. 5000 — 5 à gld. 3000 — 15 à gld. 1000 — 30 à gld. 500 — 50 à gld. 300 — 50 à gld. 200 — 100 à gld. 100 — 200 à gld. 50 — 542 à gld. 25, — skupaj

1000 dobitkov iz 213.550 goldinarjev,

razven tega še mnogo drugih postranskih dobitkov, obstoječih v stvarih, ki so jih podarili razstavljalci.

Cena jednemu lozu 50 kr.

(638—3)

Naročila s pridjanimi 15 kr. za poštino naj se pošiljajo na

loterijski oddelek tržaške razstave,

Piazza Grande št. 2 v Trstu.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.